

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 11Co/76/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7514206312
Dátum vydania rozhodnutia: 01. 12. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jarmila Čabaiová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2021:7514206312.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jarmily Čabaiovej a sudcov JUDr. Borisa Brondoša a JUDr. Martina Kolesára v spore žalobcu AGRO Komárovce s.r.o., Komárovce 66, IČO: 36 206 971, zastúpeného JUDr. Jurajom Lukáčom, advokátom so sídlom Nám. sv. Egídia 11/6, Poprad, proti žalovanému BOCÁNY, pozemkové spoločenstvo Komárovce, so sídlom v Komárovciach 106, IČO: 42 326 826, zastúpenému GRABAN, TORMA & PARTNERS s.r.o. so sídlom v Košiciach, Kováčska 53, IČO: 36 730 564, o neplatnosť výpovede zmluvy o nájme poľnohospodárskej pôdy, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Košice - okolie, č.k. 7C/133/2014 - 263 zo 6.5.2019

rozhodol:

- I. Potvrdzuje rozsudok.
- II. Stranám sporu nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Košice - okolie (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) napadnutým rozsudkom zamietol žalobu a nepriznal žalovanému voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania.
2. Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobca domáhal voči žalovanému určenia neplatnosti výpovede zmluvy o nájme poľnohospodárskej pôdy z 1.4.2008, ktorá mu bola daná listom žalovaného z 29.09.2012 doručeným 02.10.2012, z dôvodu, že žalovaný neuviedol vo výpovedi výpovedný dôvod a výpoveď odporuje čl. V. nájomnej zmluvy, ust. § 37, § 39, § 489, § 493, § 676 Občianskeho zákonníka a § 6 zákona č. 504/2003 Z.z. v platnom znení.
3. Súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku vyšiel z takto tvrdeného skutkového stavu, na ktorý aplikoval ustanovenia § 1 a § 14 zákona č. 504/2003 Z.z. o nájme poľnohospodárskych pozemkov, poľnohospodárskeho podniku a lesných pozemkov v znení účinnom v čase uzavretia nájomnej zmluvy, § 18 ods. 1 a 2, § 20 ods. 1, § 40 ods. 3 a § 39 Občianskeho zákonníka, § 9 a § 10 ods. 1 a 2 zákona č. 181/1995 Z.z. o pozemkových spoločenstvách účinného od 1.9.1995 do 30.4.2013, z ktorých (pri posúdení predbežnej otázky) vyvodil záver o absolútnej neplatnosti zmluvy o nájme poľnohospodárskej pôdy z 1.4.2008, nakoľko účastníkom zmluvného vzťahu na strane prenajímateľa bolo Pozemkové spoločenstvo Urbariát Komárovce, ktoré v čase uzavretia tejto zmluvy nemalo právnu subjektivitu, t.j. spôsobilosť vlastnými úkonmi nadobúdať práva a brať na seba povinnosti. V nadväznosti na to uzavrel, že neplatnosť nájomnej zmluvy síce vylučuje možnosť ju platne vypovedať, avšak žalobca sa domáhal neplatnosti výpovede na základe iných skutkových tvrdení a nie z dôvodu neplatnosti nájomnej zmluvy, v dôsledku čoho žalobu zamietol. Ďalší dôvod neplatnosti predmetnej zmluvy o nájme poľnohospodárskej pôdy vzhliadol v tom, že žalobca nepreukázal jej schválenie valným zhromaždením žalovaného. Následné žalovaným tvrdené dôvody absolútnej neplatnosti zmluvy nepovažoval za naplnené. V závere

skonštatoval existenciu vecnej pasívnej legitímácie žalovaného v spore. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil s poukazom na ust. § 257 CSP, keď dôvody hodné osobitného zreteľa vzhliadol v konaní žalovaného, ktorého členovia spôsobili (zavinili) neplatnosť nájomnej zmluvy, pričom sa jej neplatnosti z dôvodu, ktorý sami spôsobili, aj dovolali.

4. Proti rozsudku podal žalobca odvolanie s návrhom, aby ho odvolací súd zmenil a žalobe vyhovel. Uviedol, že súd prvej inštancie sa dopustil pochybenia, keď ním (žalobcom) nesprávne uvedené právne následky označil za rozhodujúce skutočnosti, resp. skutkové tvrdenia, v dôsledku čoho rozdielnosť jeho (žalobcovho) a vlastného právneho posúdenia toho istého predloženého dôkazu (nájomnej zmluvy) nesprávne právne kvalifikoval ako nesprávnosť jeho skutkových tvrdení. Argumentáciu o potrebe zmeny skutkových tvrdení považoval za nesprávnu aj v tom zmysle, že ak by jej vyhovel a v priebehu konania podal návrh na zmenu žaloby, v ktorej by uviedol, že žalobe žiada vyhovieť z dôvodu neplatnosti nájomnej zmluvy, súd prvej inštancie by takýto návrh zamietol pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Takýto procesný úkon požadovaný zo strany súdu prvej inštancie by viedol k jeho neúspechu v konaní. Logickým nesúlalom napadnutého rozhodnutia je podľa odvolateľa aj skutočnosť, že aj keď súd prvej inštancie dospel vykonaným dokazovaním k záveru, že predmetná výpoveď je neplatná, návrh žalobcu zamietol, a vytvoril tak rozhodnutie, ktoré by bolo prekážkou právoplatne rozhodnutej veci „res iudicata“ vo vzťahu k určení neplatnosti výpovede, čím a contrario túto výpoveď napadnutým rozhodnutím prehlásil za platnú. V tejto súvislosti konštatoval, že predmetom konania je určenie neplatnosti výpovede z nájomnej zmluvy, ktorú (nájomnú zmluvu) prejudiciálne posúdil prvoinštančný súd ako neplatnú, pričom z neplatnej zmluvy nemôže byť daná platná výpoveď (z nepráva nemôže vzniknúť právo). Z tohto možno podľa odvolateľa vyvodiť len jediný právny záver a to ten, že je neplatná aj výpoveď daná z tejto neplatnej nájomnej zmluvy. Keďže v konaní bolo zistené, že nájomná zmluva, ktorú žalovaný vypovedal, je neplatná, musí byť aj predmetná výpoveď z neplatnej nájomnej zmluvy neplatná, v dôsledku čoho nemožno žalobu o určenie neplatnosti tejto výpovede zamietnuť. Súd prvej inštancie však rozhodol rozporne, keď uznal neplatnosť právneho základu žaloby, t.j. nájomnej zmluvy, ale výpoveď z tejto nájomnej zmluvy, t.j. z nej odvodený právny úkon, ktorý by bez existencie nájomnej zmluvy neexistoval, uznal za platnú a preto žalobu zamietol. Za druhý dôvod pre vyhovenie žaloby považoval odvolateľ skutočnosť, že sa neplatnosti nájomnej zmluvy dovolával ten, kto ju sám spôsobil - teda žalovaný, čo je neprípustné. Preto súd prvej inštancie nemal aj s poukazom na dobré mravy priznať tejto obrane žalovaného právne účinky. Keďže tak neučinil, napadnutý rozsudok odporuje materiálnej spravodlivosti v zmysle čl. 1 ods. 1 Ústavy SR, pretože chráni osobu, ktorá nielenže nerešpektovala zmluvné záväzky, ktoré sa sama svojím podpisom zaviazala dodržiavať, ale tieto záväzky predčasne ukončila bez zmluvného, či zákonného výpovedného dôvodu a zvýrazňovaním svojho nezodpovedného konania sa dožadovala procesného úspechu v konaní. Dôvod nepreskúmateľnosti napadnutého rozsudku vzhliadol v absencii odôvodnenia záveru, že predmetná nájomná zmluva nebola uzatvorená splnomocneným zástupcom podľa § 31 Občianskeho zákonníka, ak zmluvu uzatvoril Ing. Peter Vilinský, ktorý bol toho času legitímnym predsedom spoločenstva. Svojimi odvolacími námietkami poukazujúcimi na to, že súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a vytýkajúcimi nesprávne právne posúdenie veci, žalobca podľa posúdenia odvolacieho súdu uplatnil odvolacie dôvody podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b), d), f) a h) CSP. Odvolací súd pre úplnosť poznamenáva, že v zmysle ust. § 380 ods. 2 CSP na vady, ktoré sa týkajú procesných podmienok, musí prihliadať, aj keď neboli v odvolacích dôvodoch uplatnené. Naproti tomu, vo vzťahu k ostatným odvolacím dôvodom, je odvolací súd podľa ust. § 380 ods. 1 CSP viazaný ich vymedzením v odvolaní, a preto na iné pochybenia súdu prvej inštancie, ktoré by mohli byť v súlade s ust. § 365 CSP dôvodom na podanie odvolania, odvolací súd pri svojom rozhodnutí o odvolaní prihliadať nemôže, aj keby takéto porušenia zistil (por. Števec, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C.H.Beck, 2016, 1269s).

5. Žalovaný sa vo vyjadrení k odvolaniu v zásade stotožnil so skutkovými zisteniami a so spôsobom právneho posúdenia veci súdom prvej inštancie, keď označil za nesprávnu odvolaciu námietku žalobcu, že uvedenie dôvodov neplatnosti výpovede nájomnej zmluvy v žalobe a jeho vyjadreniach, boli jeho právnym posúdením. Uviedol, že v prípade týchto dôvodov ide o tzv. zložené právne skutočnosti, ktoré vznikli na základe aplikácie iného právneho predpisu. Uzavrel, že výpoveď z nájomnej zmluvy je právny úkon a tvrdenia o tom, že výpoveď je neplatná, ako aj to, že je neplatná z dôvodu absencie

výpovedného dôvodu, sú skutkové tvrdenia. K absencii naliehavého právneho záujmu žalobcu na požadovanom určení konštatoval, že v jeho odvolaní nastala výrazná zmena jeho argumentácie, kedy nerozporoval absolútnu neplatnosť nájomnej zmluvy (práve naopak, založil na nej svoju právnu argumentáciu), a naďalej sa domáhal neplatnosti výpovede z nájomnej zmluvy. Zhoršenie právneho postavenia žalobcu podľa jeho argumentácie uvedenej až v odvolaní spočívalo v tom, že prípadným vyhovením žalobe z týchto dôvodov by stratil užívateľský titul - nájomnú zmluvu, a preto rozsudok, ktorým by sa vyhovel jeho žalobe o neplatnosti výpovede z nájomnej zmluvy (ktorá je posúdená ako absolútne neplatná), by bol celkom zjavne zbytočný, teda na takomto určení nemá žalobca naliehavý právny záujem. Pokiaľ ide odvolateľom prezentovanú zásadu, podľa ktorej sa neplatnosti nemôže dovolávať ten, kto ju sám spôsobil, so snahou docieľiť nepriznanie právnych účinkov jeho (žalovaného) obrane spočívajúcej na argumentoch o absolútnej neplatnosti nájomnej zmluvy, uviedol, že § 40a OZ, na ktorý poukazuje žalobca, sa vzťahuje na relatívnu neplatnosť právneho úkonu, ktorý nie je možné aplikovať na absolútnu neplatnosť nájomnej zmluvy, ktorej sa nie je potrebné dovolávať. Taktiež nesúhlasí s námietkou nepreskúmateľnosti napadnutého rozsudku.

6. Žalobca v odvolacej replike zotrval na svojich predchádzajúcich tvrdeniach, nesúhlasil s názorom žalovaného, že uvedenie dôvodu neplatnosti výpovede je skutkovým tvrdením a vytkol súdu prvej inštancie, že nepostupoval v zmysle vysloveného právneho názoru odvolacieho súdu. Opätovne poukázal na skutočnosť, že na obranu žalovaného v predmetnom konaní mal súd prvej inštancie prihliadať so zreteľom na skutočnosti, ktorým v zmysle článku 5 Základných zásad CSP zákon požívanie právnej ochrany nepriznáva, resp. umožňuje súdu argumenty žalovaného dožadujúceho sa neplatnosti úkonu, ktorú (neplatnosť) sám svojim konaním spôsobil, odmietnuť. V ďalšom žalobca rozšíril dôvody, pre ktoré považoval napadnutý rozsudok za nepreskúmateľný.

7. Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalobcu ako podané včas (§ 362 CSP), oprávnenou osobou (§§ 359 až 361 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné (§§ 355 až 358 CSP), bez nariadenia pojednávania (§385 ods. 1 a contrario CSP), v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 CSP a z hľadiska uplatnených odvolacích dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b), d), f) a h) CSP a dospel k záveru, že nie je (odvolanie) dôvodné. Tento rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 1.12.2021 po predchádzajúcom oznámení miesta a času tohto procesného úkonu na úradnej tabuli a na webovej stránke tunajšieho súdu, pri zachovaní lehoty podľa ust. § 219 ods. 3 CSP.

8. Žalobca v danom prípade uplatnil odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP, podľa ktorého odvolanie možno odôvodniť len tým, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov (aj iných orgánov). Pod pojmom „procesný postup“ súdu sa rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mариaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012).

9. V zmysle tohto ustanovenia pod porušením práva na spravodlivý proces treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká zákonnému ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

10. Pre procesnú stranu z práva na spravodlivý súdny proces nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého

spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov. Dôvodom zakladajúcim prípustnosť odvolania podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP nie je nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu.

11. Pri posudzovaní nesprávneho procesného postupu, ktorý spočíva v tom, že strane bolo znemožnené uskutočňovať jej patriace procesné práva, je nevyhnutné posudzovať intenzitu zásahu do práva na spravodlivý proces a jednotlivé konkrétne porušenia procesných práv bude potrebné hodnotiť v kontexte celého súdneho konania, v kontexte dopadu na ďalšie procesné postupy súdu a možnosti strany namietať alebo zvrátiť nesprávny postup súdu. V tomto zmysle musí konanie ako celok vykazovať znaky nespravodlivosti. Jedna izolovaná vada na uplatnenie odvolania nestačí.

12. Pokiaľ ide o námietku týkajúcu sa nepreskúmateľnosti rozhodnutia, odvolací súd konštatuje, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia predstavuje nesprávnosť postupu súdu, ktorým sa odníma strane sporu možnosť uskutočňovať jej procesné práva v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. b) CSP len v celkom ojedinelých (extrémnych) prípadoch, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003 a Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009); o taký prípad ide v praxi napr. vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“, prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“. Za procesnú vadu konania podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b) CSP nemožno považovať to, že súd prvej inštancie neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv odvolateľa (porov. uznesenie NS SR sp.zn. 5Cdo /84/2017 zo dňa 25.10.2017). Ústavný súd SR v zmysle svojej judikatúry považuje za protiústavné (len) tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchyľne od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/2003, I. ÚS 301/2006). V otázke, za akých okolností je možné považovať rozhodnutie za nepreskúmateľné, sa výstižne vyjadril tiež Najvyšší súd ČR vo svojom rozsudku sp. zn. 29Cdo/2543/2011 z 25. júna 2013 publikovanom v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk pod č. 100/2013. Prezentoval v ňom názor, že merítkom toho, či rozhodnutie súdu prvej inštancie je alebo nie je preskúmateľné, nie sú požiadavky odvolacieho súdu na náležitosti odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie, ale predovšetkým záujem strán sporu na tom, aby mohli v odvolaní náležite použiť proti tomuto rozhodnutiu odvolacie dôvody. Aj keď rozhodnutie súdu prvej inštancie nevyhovuje všetkým požiadavkám na jeho odôvodnenie, nie je spravidla nepreskúmateľné, pokiaľ prípadné nedostatky odôvodnenia neboli podľa obsahu odvolania na ujmu uplatnenia práv odvolateľa. Dostatočné a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia je v demokratickom právnom štáte základnou podmienkou legitimity každého rozhodnutia súdu. Ústavný súd SR vo svojich rozhodnutiach stabilne uvádza: „Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (m. m. III. ÚS 328/05, III. ÚS 116/06)“. (napr. III. ÚS 107/07). Ústavný súd SR tiež uvádza: „Riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl.46 ods.1 ústavy vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné“ (IV. ÚS 14/07).

13. V preskúmvanej veci nedošlo podľa názoru odvolacieho súdu k naplneniu vady podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP spočívajúcej v porušení práva na spravodlivý proces tým, že súd prvej inštancie riadne neodôvodnil svoj rozsudok, keďže sa vzhľadom na svoje právne posúdenie veci vysporiadal v podstatnom s tvrdeniami strán konania, ktoré sa týkali otázky platnosti nájomnej zmluvy, ako aj platnosti výpovede z nej.

14. Navyše z hľadiska zákonnej požiadavky na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na zachovanie práva účastníka na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia, nie je súd povinný dať podrobnú odpoveď na všetky otázky, ktoré vyšli v priebehu sporu najavo. Povinnosťou súdu je vyhodnotiť iba tie sporné tvrdenia a skutočnosti, ktoré sú pre meritórne rozhodnutie súdu postačujúce. Ostatné sporné skutočnosti nie sú takého charakteru, ktoré by mali vplyv na meritórne rozhodnutie súdu a jeho odôvodnenie (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 25.9.2012 - sťažnosť č. 59102/08, nález Ústavného súdu SR zo 14.9.2011, sp. zn. I. ÚS 361/2010-34, rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 16.09.2009 sp. zn. 5MCdo 8/2008).

15. K odvolaciemu dôvodu podľa ust. § 365 ods. 1 písm. d) CSP (konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci) odvolací súd uvádza, že inou vadou sa rozumie také porušenie procesných predpisov, ktoré mohlo mať vplyv na výrok napadnutého rozhodnutia. Ide predovšetkým o porušenie procesných práv účastníka, ktoré nemožno podradiť pod ust. § 365 ods. 1 písm. a), b), c) CSP, ale ich dôsledok sa mohol (nemusel) prejavíť vo výsledku konania formulovanom vo výroku súdneho rozhodnutia vo veci samej.

16. Tento odvolací dôvod dopadá na akékoľvek pochybenia v procesnom postupe súdu, ktoré nie sú subsumovateľné pod ostatné odvolacie dôvody, avšak len za predpokladu, že mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Príkladom takejto vady môže byť nesprávne realizovaná manudukčná povinnosť súdu (a to tak v prípade, keď bola poskytnutá v užšom rozsahu, ako aj v prípade jej realizácie v širšom než zákonom predpokladanom rozsahu), pochybenia vo vykonanom dokazovaní (napr. vykonanie nezákonne získaného dôkazu bez splnenia predpokladu uvedeného v článku 16 ods. 2, alebo vypočutie relevantného svedka bez poučenia o práve odoprieť výpoveď), porušenie viazanosti súdu inými rozhodnutiami (pozri § 193) alebo posúdenie predbežnej otázky v rozpore s existujúcim rozhodnutím príslušného orgánu (pozri § 194 ods. 2) (por. Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C.H.Beck, 2016, 1235 - 1243s).

17. Odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. f) CSP sa týka chyby v zisťovaní skutkového stavu veci spočívajúcej v tom, že skutkové zistenie, ktoré bolo podkladom pre rozhodnutie súdu prvej inštancie je nesprávne, to znamená musí ísť o skutkové zistenie, na základe ktorého vec posúdil po právnej stránke a ktoré je nesprávne, lebo nemá oporu vo vykonanom dokazovaní, pričom medzi chybami skutkového zistenia a chybami právneho posúdenia je úzka vzájomná súvislosť, keďže príčinou nesprávnych (nedostatočných) skutkových zistení môže byť chybný právny názor, v dôsledku ktorého zisťoval iné skutočnosti, prípadne zisteným skutočnostiam prisudzoval iný právny význam. Skutkové zistenie nezodpovedá vykonaným dôkazom, ak výsledok hodnotenia dôkazov nie je v súlade s ust. § 191 CSP, a to vzhľadom na to, že buď vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov strán nevyplývali, ani inak nevyšli počas konania najavo, alebo opomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané alebo vyšli počas konania najavo. Nesprávne sú i také skutkové zistenia, ktoré založil na chybnom hodnotení dôkazov. Ide o situáciu, keď je logický rozpor v hodnotení dôkazov, prípadne poznatkov, ktoré vyplývali z prednesov strán alebo, ktoré vyšli najavo inak, z hľadiska závažnosti (dôležitosti), zákonnosti, pravdivosti, eventuálne vierohodnosti alebo, keď výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z ust. § 192 a nasl. CSP.

18. K odvolaciemu dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP odvolací súd uvádza, že vo všeobecnosti právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej aplikáciou konkrétnej právnej normy na zistený skutkový stav vyvodzuje zo skutkových zistení, aké práva a povinnosti majú subjekty konania podľa hmotného práva. Nesprávnym právnym posúdením je potom potrebné rozumieť omyl v tomto postupe, a teda nesprávnosť pri aplikácii práva na skutkové zistenia. O mylnú aplikáciu právnych predpisov ide, ak súd neaplikoval právnú normu vôbec, alebo ak použil iný právny predpis, než ktorý mal správne použiť, alebo ak aj aplikoval správny predpis, ktorý si nesprávne vyložil alebo napokon ak aplikoval správny predpis, ktorý tiež správne interpretoval, avšak právnú normu nesprávne na zistený skutkový stav použil, v skutkových okolnostiach teda z právnej normy vyvodil nesprávne závery o právach a povinnostiach strán.

19. Odvolací súd po preskúmaní obsahu spisu a napadnutého rozsudku konštatuje, že tieto žalobcom uplatnené odvolacie dôvody nie sú v posudzovanom spore naplnené.

20. Žalobca svojimi odvolacími námietkami ťažiskovo nastolil predmetom odvolacieho prieskumu správnosť posúdenia otázky platnosti výpovede zo zmluvy o nájme poľnohospodárskej pôdy v nadväznosti na neplatnosť samotnej zmluvy o nájme. Jeho odlišné nazeranie na vyššie uvedenú otázku je vystavané na presvedčení, že z neplatnej zmluvy nemôže byť daná platná výpoveď, z ktorého dôvodu mal podľa neho súd prvej inštancie žalobe vyhovieť.

21. Predpokladom (podmienkou) platnosti a účinnosti hmotnoprávneho úkonu odstúpenia od zmluvy (§ 48 ods. 1 Občianskeho zákonníka) smerujúceho k právnemu dôsledku podľa § 48 ods. 2 Občianskeho

zákonníka, ktorým je zrušenie zmluvy, je, že zmluva, ku ktorej sa odstúpenie vzťahuje, nie je absolútne neplatnou; inak je odstúpenie od zmluvy neplatné pre rozpor so zákonom. Hodno pripomenúť, že už v minulosti judikatúra (porovnaj R 22/1976) v spojitosti s touto problematikou predsa poukázala, že odstúpiť možno iba od zmluvy, ktorá bola uzatvorená platne, a Najvyšší súd Slovenskej republiky to opäť zopakoval, keď v uznesení z 30. júna 2009 sp. zn. 4 Cdo 111/2008 zdôraznil, že „v konaní o určenie neplatnosti odstúpenia od zmluvy treba ako predbežnú otázku riešiť otázku jej platnosti, pretože odstúpiť možno len od platnej zmluvy“ (rozsudok Najvyššieho súdu SR z 29. februára 2012, sp. zn. 1Cdo 48/2010).

22. Uvedená judikatúra sa dá primerane použiť v preskúmvanej veci, keďže aj hmotnoprávny úkon výpovede nájomnej zmluvy smeruje k právnomu dôsledku, ktorým je zrušenie zmluvy - skončenie nájmu (§ 677 OZ). Žalobca podanou žalobou sledoval dosiahnuť stav, kde rozsudok o určení neplatnosti výpovede z nájomnej zmluvy potvrdí, že nájomný vzťah medzi stranami trvá, čo je však v rozpore s jeho odvolacou argumentáciou opierajúcou sa o vyššie uvedenú judikatúru Najvyššieho súdu SR, podľa ktorej, ak je neplatná nájomná zmluva, je neplatné aj vypovedanie takejto absolútne neplatnej zmluvy pre rozpor so zákonom.

23. V tejto súvislosti odvolací súd konštatuje, že zmluva o nájme poľnohospodárskej pôdy z 1.4.2008 bola uzavretá na dobu 12 rokov počítanú od jej uzavretia, t.j. od 1.4.2008 do 31.3.2020, teda v čase rozhodovania odvolacieho súdu (1.12.2021) nájomný vzťah medzi stranami podľa nej skončil.

24. Právny záujem, ktorý je podmienkou procesnej prípustnosti určovacej žaloby v zmysle § 80 písm. c) OSP, musí byť naliehavý. Pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu ide o posúdenie, či podaná žaloba je vhodný (účinný a správne zvolený) procesný nástroj ochrany práva žalobcu, či sa ňou môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva, a či snáď len zbytočne nevyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné (ďalšie) súdne konanie alebo konania. Naliehavý právny záujem je spravidla daný v prípade, ak by bez tohto určenia bolo právo žalobcu ohrozené alebo ak by sa bez tohto určenia stalo jeho právne postavenie neistým (porovnaj R 17/1972). Za nedovolenú možno považovať určovaciu žalobu, pokiaľ neslúži potrebám praktického života, ale len k zbytočnému rozmnožovaniu sporov; ak však určovacia žaloba vytvára pevný právny základ pre právny vzťah účastníkov sporu, je prípustná aj napriek tomu, že je možná (prípadne) i iná žaloba (viď rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky publikované v časopise Zo súdnej praxe pod č. 40/1996). Procesná povinnosť preukázať, že v čase rozhodovania súdu je naliehavý právny záujem na určení právneho vzťahu alebo práva, zaťažuje toho, kto sa tohto určenia domáha (žalobcu). Pokiaľ chce žalobca osvedčiť svoj naliehavý právny záujem, musí na jednej strane poukázať na určité skutkové okolnosti prejednávanej veci vedúce k sporu medzi účastníkmi a k potrebe určiť súdom, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, na druhej strane vysvetliť, že práve podaná žaloba je procesne vhodným nástrojom, ktorý tento spor rieši (odstraňuje neistotu v právnom vzťahu účastníkov konania alebo vytvára pevný základ pre jeho usporiadanie /rozsudok Najvyššieho súdu SR zo 6. decembra 2012 sp. zn. 5 Cdo 31/2011/).

25. Naliehavý právny záujem na určení nie je daný, ak sa práva, ktoré má byť ohrozené, alebo neisté, dotýka ďalšia právna zmena. Rozhodujúci je preto stav daný v čase vyhlásenia rozsudku. Naopak, naliehavý právny záujem podľa § 80 písm. c) OSP je daný vtedy, ak existuje aktuálny stav objektívnej právnej neistoty medzi navrhovateľom a odporcom, ktorý je ohrozením navrhovateľovho právneho postavenia a ktorý nemožno iným právnym prostriedkom odstrániť (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 Cdo 110/2009, zo dňa 25. mája 2010).

26. Predpokladom na procesnú legitímáciu žalobcu pri pozitívnej určovacej žalobe nie je to, že žalobcovi tvrdené právo patrí. Žalobca môže žiadať aj určenie práva žalovaného (ktoré existuje voči žalobcovi alebo voči inému ďalšiemu žalovanému), samozrejme za predpokladu, že má na požadovanom určení naliehavý právny záujem. Formuláciu petitu na určenie, či tu právo je alebo nie je, je potrebné vykonať tak, aby bolo zrejmé, že súd má určiť aktuálny právny stav (v prítomnom čase). Nie je prípustné určovať práva v minulosti, ak tieto už zanikli. Platí, že rozsudok určuje (ne)existenciu práva ku dňu jeho vyhlásenia (§ 217) [por. Števec, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C.H.Beck, 2016, 493 - 510s].

27. Naliehavý právny záujem je u určovacích žalôb daný len vtedy, ak sa určovacou žalobou vytvorí pevný právny základ pre právne vzťahy strán sporu. V konaní o určení neplatnosti výpovede z

niektorého právneho vzťahu súd ako prejudiciálnu rieši otázku, či žalobca má naliehavý právny záujem na požadovanom určení (podľa ust. § 80 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku, od 1.7.2016 podľa § 137 písm. c/ CSP); súčasťou tohto je posúdenie, či vôbec existuje vypovedávaný právny vzťah.

28. Pravidlo obsiahnuté v ust. § 217 ods. 1 CSP stanovuje, že pre súd je rozhodujúci stav v čase vyhlásenia rozhodnutia. To znamená, že súd pri formulovaní svojho autoritatívneho názoru, ktorý vysloví v rozsudku, musí vychádzať zo stavu, ktorý existuje v danom čase. Pri rozhodovaní nemôže brať do úvahy skutočnosti, ktoré nastali v minulosti, avšak v čase vyhlásenia rozhodnutia už netrvajú, ako ani anticipovať skutočnosti, ktoré v čase vyhlásenia ešte nenastali (podstatnú výnimku z tohto pravidla predstavujú také ustanovenia hmotného práva, ktoré pre posúdenie konkrétnej veci vyžadujú zohľadniť skutočnosti, ktoré nastali ku konkrétnemu časovému okamihu, porov. uznesenie NS SR sp. zn. 2MCdo 10/2013). To samozrejme neznamená, že súd bez ďalšieho ignoruje minulé udalosti, deje a stavy (napr. skutočnosť, že v minulosti bola uzavretá zmluva, spôsobená škoda alebo trval protiprávny stav), ale tieto skutočnosti zoberie do úvahy (zohľadní ich) jedine za predpokladu, že sú relevantné v čase vyhlásenia rozsudku, t.j. v čase vyhlásenia rozsudku stále trvajú samotné skutočnosti a/alebo trvajú ich pre rozhodovanú vec relevantné priame alebo nepriame následky (por. Števíček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C.H.Beck, 2016, s. 801).

29. V danom prípade podľa názoru odvolacieho súdu žalobca nemôže mať naliehavý právny záujem na ním požadovanom určení neplatnosti výpovede danej žalovaným za účelom ukončenia nájomného vzťahu, ak nájomný vzťah (v čase rozhodovania odvolacieho súdu) už neexistuje, pretože zanikol uplynutím dohodnutej doby nájmu ku dňu 1.4.2020. To, či výpoveď zo zmluvy o nájme je platná alebo neplatná, je možné posudzovať len v prípade existujúceho nájomného vzťahu. Pokiaľ žalobca v podaní doručenom odvolaciemu súdu dňa 24.11.2021 (na základe výzvy súdu z 10.11.2021) naliehavý právny záujem na rozhodnutí súdu o určení neplatnosti výpovede odôvodňuje potrebou uplatnenia nárokov na náhradu škody, ušlý zisk, dotácie a pod., uvedené iba preukazuje existenciu sporu medzi stranami z už porušeného práva (inak by žalobcom tvrdené nároky na plnenie nevznikli), kedy sa právo na súdnu ochranu (v zásade) uplatňuje žalobou na plnenie a v takom prípade určovací výrok rozsudku (na požadované určenie práva) nemá pre žalobcu po právnej stránke žiadny význam. Otázku platnosti výpovede žalovaného danej žalobcovi z (už zaniknutého) nájomného vzťahu si totiž súd môže v prípadných budúcich sporoch o plnenie posúdiť prejudiciálne. Neobstojí názor žalobcu, podľa ktorého naliehavý právny záujem je relevantné skúmať len v čase podania žaloby a začatia konania, lebo naliehavý právny záujem v zmysle ust. § 137 písm. c) CSP je nutné chápať ako procesnú podmienku konania, ktorú súd skúma v každom štádiu konania, teda nepochybne musí byť daný a preukázaný aj v čase rozhodnutia súdu prvej inštancie i odvolacieho súdu.

30. Vzhľadom na uvedené odvolací súd dospel k záveru, že žalobca nemá (stratil) naliehavý právny záujem na požadovanom určení neplatnosti výpovede zmluvy o nájme poľnohospodárskej pôdy uzatvorenej dňa 1.4.2008 danej mu žalovaným, a z tohto dôvodu podanú žalobu ako procesne neprípustnú je potrebné zamietnuť.

31. Odvolací súd z týchto dôvodov, majúc na zreteli i požiadavku jednotnosti a komplexnosti civilného sporového konania, výrazom ktorej je tiež právnou praxou aprobovaná prípustnosť korekcie prípadných nesprávností, ktorých sa dopustil súd prvej inštancie (por. napr. rozhodnutie ESLP vo veci Adolf proti Rakúsku), s použitím ust. § 387 ods. 1 CSP rozsudok ako vecne správny, i keď z iného dôvodu, potvrdil, a to v napadnutom zamietavom výroku, ako aj v závislom výroku o trovách konania (§ 367 ods. 2 veta druhá CSP).

32. Pokiaľ ide o náhradu trov odvolacieho konania, odvolací súd konštatuje, že podľa výsledku konania mal v spore plný procesný úspech žalovaný (§ 255 ods. 1 CSP), a preto mu v súlade s citovaným zákonným ustanovením vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalobcovi, ktorý bol v odvolacom konaní neúspešný.

33. Podľa ust. § 257 CSP výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

34. Aplikácia tohto ustanovenia (§ 257 CSP) prichádza do úvahy v prípadoch, keď sú naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania, avšak súd dospeje k záveru, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré náhradu trov neprizná. Výnimočnosť môže spočívať v okolnostiach danej veci, ale aj v okolnostiach na strane strán sporu. Pri posudzovaní okolností hodných osobitného zreteľa treba prihliadať na osobné, majetkové, zárobné a iné pomery strán a tiež na okolnosti, ktoré viedli strany k uplatneniu práva na súde, na chovanie strán v priebehu konania a ich postoj v konaní, ako aj k ďalším relevantným skutočnostiam, ktoré určitým spôsobom individualizujú situáciu strany v tom smere, že si zasluhuje špecifické zaobchádzanie v zmysle vyššie citovaného ustanovenia (porovnaj rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. M Cdo 14/99, uverejnené ZSP č. 1/2000, nález sp. zn. III. ÚS ČR 1840/10 zo dňa 23.9.2010, dostupný na <http://nalus.usoud.cz>). Odvolací súd v tejto otázke poukazuje na výstižný záver, formulovaný Ústavným súdom Českej republiky v náleze sp. zn. I. ÚS 2862/07 zo dňa 5.11.2008, v zmysle ktorého ust. § 150 O.s.p. (pozn. odv. súdu: obdobne § 257 CSP) slúži na riešenie situácie, v ktorej je nespravodlivé, aby ten, kto dôvodne hájil svoje porušené alebo ohrozené práva alebo právom chránené záujmy, obdržal náhradu nákladov, ktoré pri tejto činnosti účelne vynaložil.

35. Dôvody hodné osobitného zreteľa vidí odvolací súd v okolnostiach prípadu, majúcich v širších súvislostiach dosah na spravodlivé usporiadanie pomerov strán. Odvolací súd v prvom rade prihliadol na skutočnosť, že žaloba bola podaná dôvodne a žalobca mal v čase začatia konania naliehavý právny záujem na požadovanom určení neplatnosti výpovede z nájomnej zmluvy. V ďalšom zohľadnil podiel žalovaného na vzniku sporu a skutočnosť, že neplatnosť nájomnej zmluvy, ktorej sa žalovaný dovoľával v rámci svojej procesnej obrany, zaviniť jeho členovia ako vlastníci spoločnej nehnuteľnosti zapísanej na LV č. 352 a LV č. 486 v k.ú. Komárovce, ktorá bola predmetom nájmu. Za tohto stavu by bolo podľa názoru odvolacieho súdu v rozpore s požiadavkou spravodlivosti (čl. 2 ods. 1 CSP), pokiaľ by bol žalobca zaviazaný povinnosťou nahradiť žalovanému trovy odvolacieho konania.

36. O trovách odvolacieho konania preto odvolací súd rozhodol podľa ustanovenia § 257 CSP tak, že stranám sporu nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

37. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné (§ 355 CSP).

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak: a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP). Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak: a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP). Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP). Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP). V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Táto povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a procesnej obrany, okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).